

DNEVNA PRIPREMA ZA VJERONAUČNI SAT

I. OPĆI PODATCI O VJERONAUČNOM SATU

Škola: Osnovna škola Darda, Darda

Razred: 4.

Vjeroučitelj: Petar Prološćić

Nastavna cjelina: Zemlja je naša i Božja kuća

Nastavna tema: Zajedno stvarati i čuvati svijet

Nastavna jedinica: Sustvaratelji i čuvari prirode

Ključni pojmovi: ekologija, čovjek-čuvar prirode, zahvalnost Bogu, sv. Franjo – zaštitnik prirode

CILJ: učenik će vidjeti da je Zemlja naša kuća; poznavati značenje pojma ekologija; doživjeti i iskazivati zahvalnost Bogu čuvanjem i brigom za prirodu; analizirati i pokazati posljedice ljudskog ponašanja prema prirodi

ISHODI:

Obrazovni / *kognitivni* – učenik će poznavati značenje pojma ekologija; razvijati osjećaj odgovornosti za zaštitu našega planeta Zemlje; usvojiti nekoliko pravila čuvanja okoliša

Odgojni / *afektivni* – učenik će sudjelovati u raspravi i izražavati stavove; pokazati interes i osjećaj za ekološke probleme; preuzeti odgovornost za vlastito ponašanje

Djelatni / *funkcionalni ili psihomotorički* – učenik će razvijati maštu, zapažanje i zaključivanje; kreirati i scenski ili pantomimom izvesti vlastita rješenja

Metodički sustav: meditacijsko-stvaralački

Oblici rada: frontalni, individualni, grupni rad

Aktivnosti učenika: meditacija, rad na tekstu, interpretacija igrokaza, stvaranje i suradnja s grupom, izlaganje radova, diskusija, rješavanje radnih listova, osobna molitva

Nastavne metode: molitva i molitveno izražavanje, meditacija, objašnjavanje, razgovor, diskusija, čitanje i rad na tekstu, scensko izražavanje

Nastavna sredstva: slike, riječ, udžbenik, priručnik, Sveto pismo, igrokaz, pjesma

Nastavna pomagala: ploča, kreda, bilježnica i olovka, CD player, računalo, projektor

Korelacija:

Hrvatski jezik – igrokaz, drama

Priroda i društvo – pojam ekologija, odgovornost za zaštitu prirode

Glazbena kultura – slušanje skladbe

Plan ploče:

Tebi je sve povjereno

Ekologija je zaštita, čuvanje i briga za prirodu i okoliš.
Sveti Franjo Asiški je zaštitnik prirode.

Pitanja za provjeru ishoda:

Što je ekologija?

Koga je Crkva proglasila zaštitnikom prirode?

Bog nam je darovao sve što imamo. Što od nas traži zauzvrat?

Nabroji nekoliko pravila očuvanja okoliša.

Izvori za pripremanje nastavnika:

-*Biblija*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1983.

-*Katekizam Katoličke Crkve*, Glas koncila, Zagreb, 1994.

-Nastavni plan i program za osnovnu školu, *Katolički vjeronauk*, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Zagreb, 2006.

-Pažin, I., Pavlović, A., *Na putu vjere*, udžbenik za katolički vjeronauk četvrtoga razreda osnovne škole, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2014.

- Pažin, I., Pavlović, A., *Na putu vjere*, radna bilježnica za katolički vjeronauk četvrtoga razreda osnovne škole, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2014.

-<https://www.youtube.com/watch?v=19M2iIe75QU>, posljednje gledano: 29. 11. 2014.

- <http://ssf.hr/?task=group&gid=57&aid=565>, posljednje gledano: 29. 11. 2014.

-<http://www.razredna-nastava.net/materijali.php?raz=5&pred=>, posljednje gledano: 29. 11. 2014.

Izvor slike:

-<http://freedwallpaper.com/tag/nature-hd-wallpapers/page/2/>

Izvori za pripremanje učenika:

-*Biblija*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1983.

- Pažin, I., Pavlović, A., *Na putu vjere*, udžbenik za katolički vjeronauk četvrtoga razreda osnovne škole, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2014.

- Pažin, I., Pavlović, A., *Na putu vjere*, radna bilježnica za katolički vjeronauk četvrtoga razreda osnovne škole, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2014.

-<https://www.youtube.com/watch?v=19M2iIe75QU>, posljednje gledano: 29. 11. 2014.

-<http://www.razredna-nastava.net/materijali.php?raz=5&pred=>, posljednje gledano: 29. 11. 2014.

II. GLOBALNA STRUKTURA SATA

Meditativno-molitveni početak

Motivacija

Najava teme

Prvi meditativni susret s tekstom

Meditacija u užem smislu

Stvaralačko izražavanje

Međusobna komunikacija

Sinteza s aktualizacijom

Meditativno-molitveni završetak

III. TIJEK SATA

Meditativno-molitveni početak

Hvaljen Isus i Marija! Danas i svaki dan stvorovi Božji hvale Gospodina. Sigurno je da ga i vi svakodnevno slavite svojim dobrim ponašanjem i molitvama, pa proslavimo sada svi zajedno Gospodina Pjesmom stvorova sv. Franje Asiškoga.

Učenicima dijelim tekst Pjesme stvorova sv. Franje Asiškoga. Na CD-playeru reproduciram izvedbu skladbe.

Svevišnji, svemožni, Gospodine dobri!
Tvoja je hvala i slava i čast i blagoslov svaki.
Tebi to jedinom pripada,
Dok čovjek nijedan dostojan nije
Ni da Ti sveto spomene ime.
Hvaljen budi, Gospodine moj,
Sa svim stvorenjima svojim,
Napose s bratom gospodinom Suncem.
Od njega nam dolazi dan
I svojim nas zrakama grije.
Ono je lijepo i sjajne je svjetlosti puno;
Slika je, Svevišnji, Tvoga Božanskoga sjaja.
Hvaljen budi, Gospodine moj,
po bratu našem Mjesecu i sestrama Zvijezdama
Koje si sjajne, drage i lijepe,
Po nebu prosuo svojem.
Hvaljen budi, Gospodine moj,
Po bratu našem Vjetru.
Po zraku, oblaku, po jasnoj vedrini
I svakom vremenu Tvojem
Kojim uzdržavaš stvorove svoje.
Hvaljen budi, Gospodine moj,
Po sestrici Vodi:
Ona je korisna, ponizna, draga i čista.
Hvaljen budi, Gospodine moj,
Po bratu našem Ognju
Koji nam tamnu rasvijetljuje noć,
On je lijep i ugodan, silan i jak.
Hvaljen budi, Gospodine moj,
Po sestri i majci nam Zemlji.
Ona nas hrani i nosi, slatke nam plodove,
cvijeće šareno i bilje donosi.
Hvaljen budi, Gospodine moj,
Po onima koji opraštaju iz Ljubavi Tvoje
I podnose rado bijede života.
Blaženi koji sve podnose s mirom
Jer ćeš ih vječnom okruniti krunom.
Hvaljen budi, Gospodine moj,
Po sestri nam tjelesnoj Smrti,
Kojoj nijedan smrtnik umaći neće.
Jao onima koji u smrtnom umiru grijehu,
A blaženi koje Ti nađeš po volji presvetoj Svojoj,
Jer im druga smrt nauditi neće.
Hvalite i blagoslivljajte Gospodina moga,

Zahvaljujte Njemu, služite Njemu
Svi u poniznosti velikoj!

Motivacija

Je li vam se svidjela Pjesma stvorova svetog Franje Asiškoga?
Pogledajte tekst Pjesme stvorova ispred sebe.
Tko to sve slavi Gospodina? Kako?
Pročitajmo svi zajedno naglas posljednja tri stiha pjesme:
Hvalite i blagoslivljajte Gospodina moga,
Zahvaljujte Njemu, služite Njemu
Svi u poniznosti velikoj!

Upravo sveti Franjo Asiški, koji je napisao ovu pjesmu, bio je ponizan čovjek i pokazivao veliku ljubav prema Bogu i svim stvorovima što ih je Bog iz ljubavi stvorio i povjerio čovjeku. Franjo se rodio prije više od 800 godina, ali o njegovoj ljubavi prema stvorovima i danas se priča. On je svoju braću molio da pri sječi drveća svakom stablu ostave nadu. Skrbio je za životinje i nije podnosio da im se nanosi bol. Poticao je da pazimo na čistoću svoga okoliša, da ne zagađujemo vode i zrak. Sveti Franjo također je upozoravao svoju braću i ljude da ne zagađuju okoliš svojim nespretnim riječima, svojim svađama i uvredama. A o braći je želio razmišljati i govoriti samo najbolje. Zbog svega toga, Crkva je svetog Franju Asiškoga proglasila zaštitnikom ekologije i ekologa.

Najava teme

Danas ćemo govoriti o Zemlji kao našoj kući koju trebamo čuvati i Bogu za nju zahvaljivati jer: Tebi je sve povjereno.
Zapisujem naslov teme na ploču, a učenici u svoje bilježnice.

Prvi meditativni susret s tekstem

Čitam tekst Sve je u tvojim rukama, prema Ps 8:

Gospodine, Bože naš,
divno je ime tvoje po svoj zemlji.
Gledam ti nebesa, djelo prstiju tvojih,
mjesec i zvijezde što ih učvrsti –
pa što je čovjek da ga se spominješ?
Ti mu Gospodine vlast dade
nad djelima ruku svojih,
njemu pod noge sve podloži.
Gospodine, Bože naš,
divno je ime tvoje po svoj zemlji!

Nakon kratke stanke, upućujem učenike da otvore udžbenike na stranici 10. Pozivam ih da u tišini svatko za sebe još jednom pročita tekst.

Meditacija u užem smislu

Gdje u tekstu pronalazimo riječi o tome da čovjek ima vlast gospodariti zemljom? (Ti mu Gospodine vlast dade nad djelima ruku svojih, njemu pod noge sve podloži.)
Sve što čovjek ima, Božji je dar. Za uzvrat, Bog od čovjeka traži jedan mali dar: da bude zahvalan Bogu i da drugome čini dobro.
Pogledajmo sliku u udžbeniku na stranici 10.
Koga slika prikazuje? (Adama i Evu, prve ljude.)
Bog je Zemlju i čitav svijet povjerio prvim ljudima, Adamu i Evi, i preko njih svima nama. Čovjeku je darovao zemlju, njezina bogatstva i plodove da je otkriva, obrađuje, čuva i od nje živi. Zaštita, čuvanje i briga za prirodu i okoliš naziva se ekologija.

Na ploču zapisujem pojam i definiciju ekologije.

Jeste li upamtili kako se zove svetac kojega je Crkva proglasila zaštitnikom prirode? Obrazložite zašto.

Na ploču zapisujem: Sveti Franjo Asiški je zaštitnik prirode.

Je li čovjek Bogu bio vjeran i zahvalan? Što su učinili prvi ljudi da je Bog rekao Adamu kako će u znoju lica svoga kruh svoj jesti?

Što trebamo činiti da zemlju čuvamo za dobro svih ljudi?

Učenici prepisuju plan ploče. Četvero najbržih zadužujem da se pripreme za izražajno čitanje igrokaza Zemlja ne pripada čovjeku, čovjek pripada Zemlji.

Kada i ostali učenici završe s prepisivanjem plana ploče u bilježnicu, dijelim ih u skupine.

Stvaralačko izražavanje i međusobna komunikacija

Molim glumce da predstave svoje uloge: Zemlja, Zrak, Voda, Vatra. Možete početi.

Četvero učenika interpretativno čita igrokaz. Za to vrijeme, u tišini i neprimjetno skupinama dijelim po primjerak teksta. Nakon čitanja igrokaza, ostavljam učenike na trenutak u tišini kako bi sabrali misli i doživljaje. Učenici koji su čitali igrokaz se pridružuju nekoj od skupina u razredu. Zadajem zadatak:

Kao što ste mogli čuti, ljudi su činili zlo i rastužili Zemlju, Zrak, Vodu i Vatru. Kako biste se još jednom mogli podsjetiti ili jasnije razumjeti zašto su zemlja, voda, vatra i zrak sazvale sastanak, dobili ste primjerak teksta. Pročitajte tekst još jednom ako je potrebno, a zatim u skupinama odaberite jedan od zadataka:

1) osmislite i glumom ili pantomimom prikažite što su to ljudi činili i kako su naštetili Zemlji, Zraku, Vodi i Vatri ili

2) osmislite i glumom ili pantomimom prikažite što su Zemlja, Zrak, Voda i Vatra učinile nakon sastanka kako bi pokazale ljudima svoju bol i patnju.

Nakon osmišljavanja i prikazivanja svojih scenarija, zajednički u razredu raspravljamo o onome što su učenici prikazali. Učenici shvaćaju kako se i kada čovjek brine za prirodu, a kako ju i kada uništava te da svako njegovo ponašanje ostavlja za sobom i posljedice.

Sinteza s aktualizacijom

Učenicima dijelim radne listove. Rješavanje radnih listova. Provjera rješenja.

Meditativno-molitveni završetak

Valjalo bi Gospodinu Stvoritelju zahvaliti za sve što nam je povjerio da otkrivamo i čuvamo. Razmislite, što biste rekli svome Stvoritelju.

Prozivam nekolicinu učenika da izraze naglas svoju zahvalu Gospodinu.

Slava Ocu...

IV. KRITIČKI OSVRT

V. PRILOZI

1. Igrokaz *Zemlja ne pripada čovjeku, čovjek pripada Zemlji*

ZRAK: (sjedi promrzao, oko njega je gomila bacila i bakterija koje mi ne vidimo) Aaaaaapćihaa!!

ZEMLJA: (dolazi i pipajući po mraku, sjeda) Nazdravlje.

ZRAK: Hvala. A tko je to?

ZEMLJA: Zemlja.

ZRAK: Aaaaa, bok! Imaš li maramicu?

VODA: (cijelo vrijeme sjedi na krivom mjestu i to tek sada shvati) Joj ljudi gdje ste, krivo sam sjela. (pronalazi ih i sjeda) Aha, tu ste. Imam ja maramicu, malo je mokra, al' ipak...

ZRAK: Dobra je. A tko je to?

VODA: Voda.

ZEMLJA: (gleda na svoj nepostojeći sat) Gdje je Vatra, već kasni.

VATRA: (približava im se ponosno) Tu sam, ne boj se.

(sjeda, sada zajedno čine polukrug)

ZRAK: Šmrc, šmrc, jesi li donijela?

VATRA: Nisam, slinavi!

VODA: Daj se ne rugaj!

ZEMLJA: (diže ruku u znak da se stišaju) Ovi nam ljudi stalno rade o glavi, (diže se) mene non-stop ruju, zakopavaju smeće u mene, a evo kakvog li iznenađenja, u rano jutro pao je mrak. (sjeda) Znete li zašto?

ZRAK: (dok Zemlja priča, on odsutno klima glavom i šmrca, a onda se trgne) Ja znam! (tužno) Zbog ozona, šmrc, sve su zagadili, izokrenuli, jedva se diše, (kašljuca) oh, loše mi je... (drži se za trbuh, Zemlja ga suosjećajno lupka po leđima.)

VODA: Slažem se. (pogledava ih) Ja više nemam ni morske salate, (promeškolji se) a znate i sami u kakvim... u kako neugodnim uvjetima ona može preživjeti...

VATRA: (diže se) Ma zapalit' ću ih sve, neće ni jedan ostat', ja ću...

ZRAK: (pred plačem) Šmrc-šmrc, pa daj se smiri. (više za sebe) ...ovo liči na katastrofu...

ZEMLJA: (ustaje pokraj Vatre) Neću im više dati da u mene sade te neke kemikalije i ostale gluposti, još ću im...

VODA: (prekida je) Aha, vidim na što ciljaš...

ZEMLJA: ...malo 'zapapriti' plodove...

VODA: ...vode ću im davati na kapaljku...

VATRA: (zbunjeno) Oprostite što prekidam vašu zanesenost, (uvrijeđeno i ljutito) **NO MOŽE LI MI NETKO OBJASNITI O ČEMU JE RIJEČ!!!??**

ZRAK: I meni. Šmrc šmrc šmrc.

ZEMLJA: Kako ne razumijete? Prekinut' ćemo, donekle, veze s ljudskim rodом, pokazat' ćemo im svoje oštre zube, a kada ih dobro pogledaju, nasmijat' ćemo se slatko...

VATRA: Još uvijek ništa ne razumijem. Čekaj, ja se moram gasiti...

VODA: ... i to kada njima bude najpotrebnija toplina. Jednostavno, zar ne?

ZRAK: (svi ga gledaju očekujući njegov odgovor). Mislite da ću ja nešto poduzeti? Pa... (dok govori, kašljuca ili šmrca) skroz sam u komi. Već dva dana mirujem i dajem samo minimalno kisika. Vi bi da im i to uskratim? Nemojte zaboraviti da i vama treba kisik i... **AJME ŠTO ME BOLI!!!!** Joj... (previja se)

ZEMLJA: Gdje te boli?

VODA: Što je bilo?

VATRA: Makni se. (hvata ga u ruke pažljivo, da ga ne opeče) Izgubio je na težini, bio je lagan kao perce, sad nije ni toliko.

ZEMLJA: (stavlja mu ruku na čelo) Najgore tek dolazi, sada se samo onesvijestio. Stavi ga u moj krevet ... da, da, tamo. Pazi, zapalila si listić...

VODA: Ja ću to srediti... (lupa rukom pokraj mjesta gdje stoji Vatra)

VATRA: Oprosti, nisam namjerno.

ZEMLJA: (odsutno) Znam, znam...no moramo nastaviti i plan provesti u djelo.

VODA: Otkad postojimo brinemo se za ljude, dajemo im sve što im je potrebno za život, a vidite i sami kako nam to vraćaju.

VATRA: Moraju shvatiti da su pogriješili prije nego što bude prekasno...

VODA: Da. Ozon će uskoro potpuno nestati...

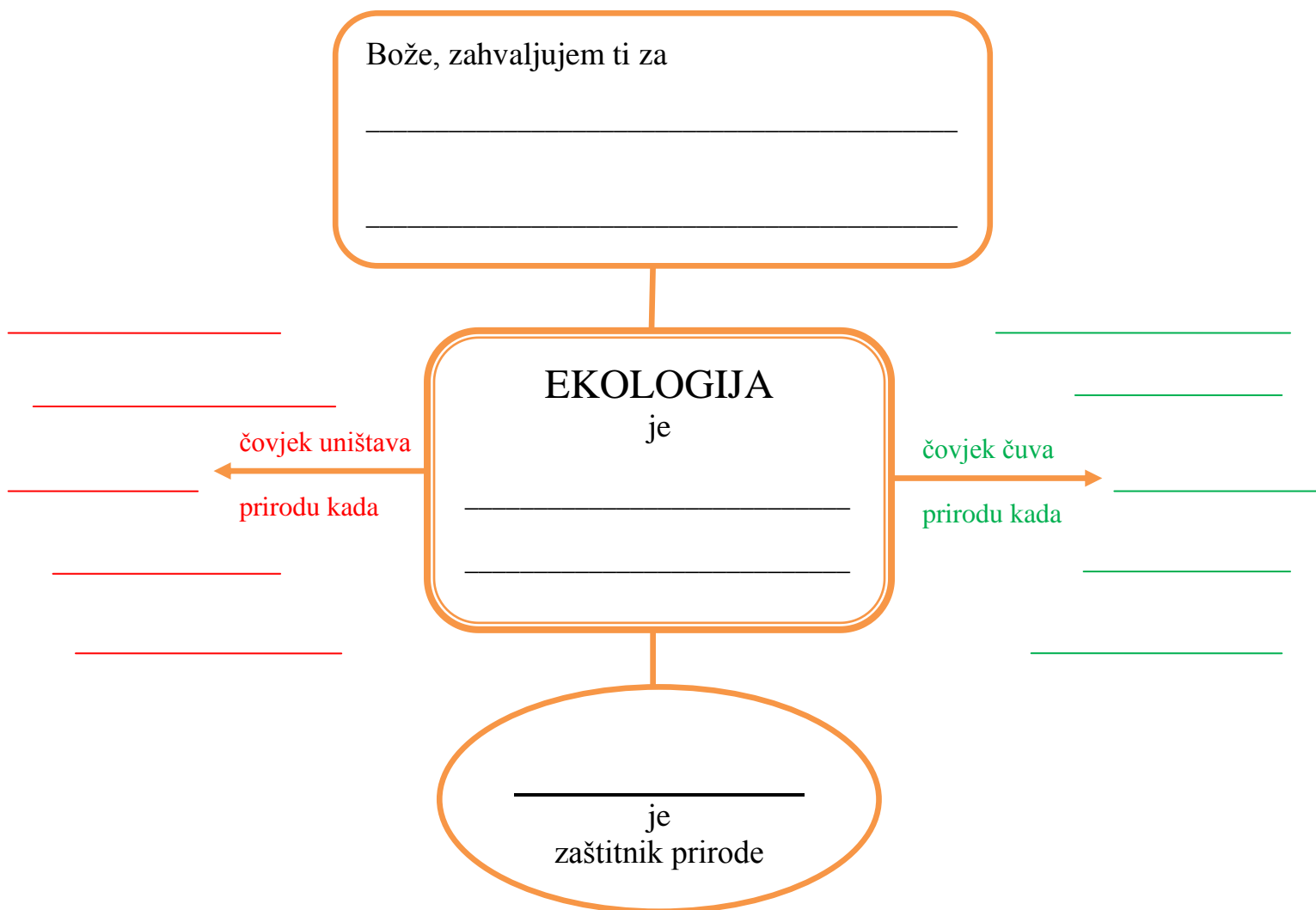
ZEMLJA: ...a za njim i sva ova nedužna Božja stvorenja.

VATRA: I na kraju će sve biti prekriveno kraterima, vulkanima i ostalom mojom rodbinom, koliko ih samo dugo nisam vidjela...

VODA: (diže se) Vrijeme nam bježi, krenimo.

ZEMLJA: Da, krenimo...

2. Radni list

3. Slika prikazana putem projektor za vrijeme scenskog izražavanja (ili tijekom cijeloga sata)

